

ALPAIDIS

TIJDSCHRIFT VAN DE HEEMKRING HOEGAARDS ERFGOED VZW

Erfgoed ♦ Geschiedenis ♦ Volkskunde ♦ Biercultuur

Anno LIX nr. 232 3/2023

Driemaandelijks: augustus, september, oktober 2023

Afgiftekantoor 9550 Herzele ♦ Erkenningsnummer P 802006

♦ Ver. Uitg. Georges Stienlet, Nerm 117, 3320 Hoegaarden

3/2023

Uitnodiging:

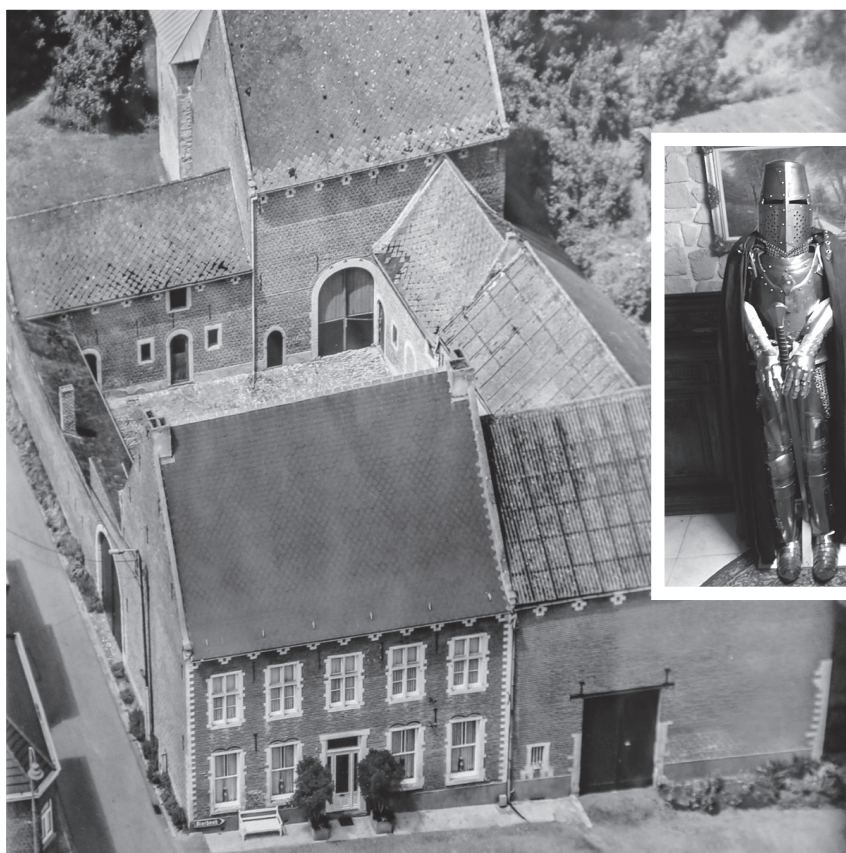
Open Monumentendag, zondag 10 september
Prins Kardinaalhoeve + donjon

Eduard Struyf (1871-1931)

Elie Struyf (1890-1971)

Open dag in Prins Kardinaalhoeve (Struyf) in Meldert:

doorlopend (10-18 uur) tentoonstelling landbouwleven, trekpaarden, restauraties 1984-2012,
filmprojectie "Dieren in de kunst".

Optredens aan de donjon: terugkeer van Ridder Iwein I (in vol harnas),
Hoegaards koor Keereweerom (14-16 uur)

Ten geleide

Bij het voorbereiden van de Open Monumentendag 2023 (nu zondag 10 september 10-18 uur) kwam er een man opdagen in een vreemd pak. Mysteries rijzen er elke week tijdens de werkuren in de archiefkamer Grand Cru (ten gemeentehuize, dinsdag 15-18 uur). Dit raadsel kreeg wel meteen een oplossing: dit was ridder lwein van Meldert, verzeild in een verkeerd tijdperk ... dankzij Hoegaardier Michel Sonval. Die blijkt zo'n ridderpakken zelf te maken. Deze lwein (foto op de voorpagina) zal levend en wel aanwezig zijn op de Monumentendag aan de donjon in Meldert. Zie ook bladzijde 3.

Nog spoken uit een ver en een nabij verleden? Bij het uitruimen van een bergplaats in het gemeentehuis kwam Charles Pry opduiken, of toch een schilderij van deze Brusselse kunstenaar. Het werk bleek in 1961 aan Hoegaarden te zijn uitgeleend door de overheid. En zo kwam er nog een tweede aan het licht: een Emile Salkin, bekend van de Expo '58. En die man leverde twee werken voor de prijs van één. Salkin bleek een ouder doek te hebben herbruikt. Daardoor stond op de rugzijde een tafereel met, ook nu weer, een ridder te paard (zie foto).

Deze jongste weken stelden enkele families ons foto's ter beschikking. Enkele voorbeelden eruit vind je verder in dit blad. Andere kwamen van pas bij onze veelgelezen reeks "Bekende Hoegaardiers" op Facebook (daar te vinden onder "Hoegaards Erfgoed").

De albums van families Cipers, Sonval, Nitelet, Huon ... vertelden veel over de Ermelindis-evocatie van 1950 in Meldert, over de werkzaamheden aan de Grote Molen, over de erkenning van verzetslieden, het dagboek uit de repressiejaren ... Aanvullend gaven materiële vondsten in Hauthem inzicht in vliegtuigrampen, zowel in 1942 als later na de bezetting (zie blz. 18-19). Verzoeken uit Boutersem, Halle, Gooik en veel verder, lieten toe een licht te werpen op een fusillade in 1945 in Hoegaarden en op het muzikleven van 1830 tot nu.

Van muziek gesproken ... In dit nummer van Alpaidis zult u het zangtalent van oud-politici ontdekken, een memorabel moment uit de operette Het Witte Paard. En over paarden gesproken, u kunt tijdens de Monumentendag ook te paard. Namelijk voor een rit op de daar aanwezige trekpaarden. Te combineren met een blik op de geschiedenis van de Prins Kardinaalhoeve en een overzicht van hedendaagse kunstenaars op de Kunstroute.

Bestuursleden Hoegaardse Heemkring: Hoegaards Erfgoed vzw

Voorzitter Georges Stienlet, ondervoorzitter Rik Cipers

en de bestuursleden Ann Raymaekers, Chris Michel, Diane Nitelet, Irène Bouthé, Noël Verlaers, Raymond Billen. Medewerker www.hoegaardserfgoed.be: Philip Nitelet.

Adres: 't Schip, Nerm 117, 3320 Hoegaarden

Hoevebezoek: in de geest van ridders, een hertog en herenboeren

De Prins Kardinaalhoeve, hoek van de Sint-Ermelidisstraat en de Overhem, is bekend als de Hoeve Struyf. Erachter ligt de gerestaureerde donjon, de versterkte woontoren uit de 14de eeuw, gebouwd op de fundamenten van een 13de eeuwse constructie. In 1568 werd de donjon in brand gestoken. De ruïne is in 1984 gerestaureerd. Hij ligt in de vallei van een van de armen van de Mene, een zone die mee door de aankoop van een parkingzone tegenover de kerk van Meldert (door de gemeente) wordt gevrijwaard. De dorpskern is als dorpsgezicht beschermd sedert 15 april 1981. De donjon behoort bij de Prins Kardinaalhoeve. Het geheel wordt door de nieuwe eigenaars tijdens de eerstkomende monumentendag opengesteld voor bezoek.

De Prins Kardinaalhoeve, die in kern allicht teruggaat tot de 17de eeuw wordt voor het eerst figuratief weergegeven op de kaart van Villaret (1745-1748), ten zuiden van de vierkant omwalde donjon. Een kwarteeuw later, tussen 1771 en 1777, tekent graaf de Ferraris op zijn kaart een groter gebouwengeheel. De aanpalende boomgaard is verkaveld omstreeks 1938 (huis nr. 22), 1950 nrs (24-26), 1952 (nrs 28-30) en 1977 (nr.32). Het woonhuis van de hoeve werd vermoedelijk in de jaren 1950 gerestaureerd. Erfgoedonderzoek Hekate (Tienen) documenteerde zich hierover. De Koning Boudewijnstichting publiceerde over de donjon.

Door de band tussen de landbouwexploitatie en de heren van het kasteel van Meldert is het aannemelijk dat een deel meubilair uit de hoeve eerder is gebruikt in het kasteel. Nu is ook het fameuze “bed van Napoleon” gerecupereerd. Wie er, ook een eeuw voordien, in geslapen kan hebben is een open vraag. Maar captain-general John Churchill, 1ste Duke of Marlborough (1650-1722), logeerde alleszins in Meldert op 8 augustus 1707. En verschillende van zijn generaals werden ingekwartierd in de hoeves van het dorp. (Waarover meer, zoniet alles, in eerstvolgende nummers van Alpaidis.)

Om het oude hoeveleven te combineren met de animatie van vandaag, hebben we twee Brabantse trekpaarden ingehuurd, met wagen. Bezoekers kunnen met de paardenkoets door de dorpskom, langs de Kunstenroute (enkel op zondag 10 september) Men kan tijdens de rondrit uitstappen voor bezoek aan kunstenaars, in de kerk en de feestzaal, tot de hoeves van Overhem en Meer. De Prins Kardinaalhoeve is hier ook in ingeschakeld.

Landbouwleven bij de familie Struyf.

Prins Kardinaalhoeve in Meldert: ooit vredegerecht, café, bank

De Prins Kardinaalhoeve staat bekend als de hoeve Struyf. André Struyf (1924-2022) en Yvonne Socquet (1928-2023) waren de laatst actieve boeren op het domein. In 1980 stopten ze hun activiteit. In 2017 vierden ze er nog hun briljanten bruiloft. In 2019 kwam de hoeve te koop. Tot dan hadden drie generaties Struyf er geboerd. De eerste van de serie Struyfs kwam in Meldert toe in 1890.

In Het Nieuwsblad van december 2019 kondigde Rudi Struyf de verkoop aan van de hoeve, met donjon: “Op de hoek van de Sint-Ermelindisstraat en Overhem pronkt de Prins Kardinaalhoeve. Deze vierkantshoeve op twee hectare grond kent een historisch waardevol verleden. Rudi Struyf sleet er zijn jeugd. “Het was niet altijd alleen een boerderij”, vertelt hij erover. “Er was ooit een vrederecht, café en bank in ondergebracht. Mijn vader André was de laatste boer. Mijn ouders zijn de negentig jaar gepasseerd.”

André Struyf (foto begrafenissen Rummens)

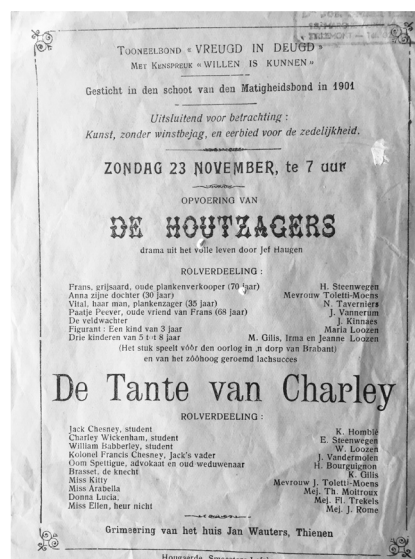
“Rudi meent dat het gebouw zich uitstekend leent voor toeristische doeleinden. De hoeve is beschermd als monument, waardoor Monumentenzorg zich engageert om veertig procent subsidies uit te keren voor de renovatiekosten. Wat de hoeve zo aantrekkelijk maakt voor het toerisme, is de donjon of woontoren in de boomgaard langs Overhem en het Coutermanswegje. Die Voetweg 84 richting Moerasstraat aan de Molenbeek wordt veel gebruikt door scholieren van het Sint-Janscollege en door wandelaars. De donjon uit de dertiende eeuw was de woontoren van de Heren van Meldert. De bekendste van hen is Lybrecht van Meldert, in de vijftiende eeuw de raadsheer van de Bourgondische hertog Filips de Goede.”

Vader André Struyf vertelde over zijn bedrijvigheid naar aanleiding van de openstelling van het tegenoverliggende Meldertbos. De afdeling Velpe-Mene van Natuurpunt liet de man aan het woord in 2004. De man is geboren en getogen op de hoeve: “Mijn grootvader vestigde zich hier in 1890. Het was een rijkere boer, die nooit echt heeft moeten werken, want hij had genoeg volk in dienst. Hij liep rond in een kiel en altijd met een stok in zijn hand. De kleine boeren in het dorp konden bij hem af en toe een paard, getuig en meststoffen lenen om hun eigen grond te bewerken. Behalve tijdens de oogst, heeft mijn vader niet veel moeten uitsteken. Maar toen was het al met de boerenstiel bergaf aan het gaan. Mijn vrouw en ik zijn dag in dag uit in de weer geweest. Toen we ermee stopten was er niemand om ons op te volgen.”

De “auberge dit le Prince Cardinal” wordt door historicus Alphonse Wauters (1876) twee keer vernoemd. Het huis diende als “wethuis” waar de schepenen vergaderden. Het “cabaret” was eigendom van de heren van het kasteel. Met de Prins Kardinaal wordt de Don Ferdinand van Oostenrijk, broeder van Philips IV, bedoeld. Hij werd in 1635 feestelijk ingehaald in de voornaamste steden van de Zuidelijke Nederlanden. De jongeman van 25 gold als zeer krijgslustig, vast besloten om het Spaanse gezag in de zuidelijke en de afgescheiden noordelijke Nederlanden door oorlog te bevestigen. Hij was in Zuid-Nederland dadelijk populair, zoals blijkt uit huldedichten, een afbeelding naar Pieter-Paul Rubens en bijvoorbeeld een citaat in verband met “den aanval op Thienen 1 juni 1635”.

Toneelkringen zonder reprise: “Willen is Kunnen” volstaat niet meer

Raymond Billen

Anno 2023 is in Hoegaarden één toneelvereniging op regelmatige basis actief: het Melderts Toneel. De groep houdt zijn algemene repetitie zaal Sint-Ermelindis en rijgt opvoeringen aan een in de zaal van het Sint-Janscollege. Zowel inzake zalen als verenigingen is het ooit anders geweest. “Willen is Kunnen”, zo luidde het nog in 1902. Het aantal gezelschappen en zalen was nauwelijks bij te houden.

In 1973 maakt vzw Mens en Ruimte (1) een balans op van de socio-culturele infrastructuur van het arrondissement Leuven. Hoe komen de Hoegaardse deelgemeenten daar uit? Voor Hoegaarden worden deze zalen opgelijst (met oppervlakte, uitrusting, eigendomsstructuur ...): Help U Zelve (Putzeystraat), Au Cercle (Doelstraat), Pax (Tienestraat), Volkshuis (Warande, Tienestraat), Paenhuys (nog voor de renovatie, Stoopkensstraat), Patronaat (oud parochiecentrum, Tienestraat). Outgaarden heeft één vermelding: zaal Kruger, aan de kerk. In Meldert wordt enkel zaal Harmonie vermeld, (nu Bonheur). Enkel in de Cercle, de Pax, het Volkshuis en op de verdieping van het parochiecentrum worden podia aangeboden. De studie geeft de kwalificatie “uitstekend” aan drie zalen: Cercle, Pax en het parochiecentrum.

Tegelijk werd opgesomd welke plannen er werden gesmeed. Voor Outgaarden en Meldert worden geen plannen benoemd. Hoegaarden komt er beter uit dan vele andere Oost-Brabantse gemeenten. Er worden alleen dringende noden inzake sportuitrusting aangestipt (de sporthal bestond nog niet). De onderzoekers zien dat toch anders: “De zalen voorzien ruimschoots in de behoeften, temeer daar ze vaak nog zijn voorzien van nevenruimtes. De mogelijk dient onderzocht om één van de

zalen te verbeteren of van een gespecialiseerde uitrusting te voorzien.” Voor het grootschaliger cultureel aanbod wijst de studie op de verantwoordelijkheid van centrumstad Tienen.

In 1988 maakt Herman Van Clooster (2) een balans op van het theateraanbod in Oost-Brabant. Hij beschrijft Hagelandse toneelgezelschappen zonder kleedkamers en zalen met gebrekkig sanitair. Soms moet men een “binnenhofje” oversteken om via een “kippenladdertje” de koelissen bereiken. Maar de auteur ziet ook betere oplossingen: “Meldert mag gebruik maken van de sportzaal van het college en voelt zich daar goed.” Maar verder stipt hij aan dat de exploitant van de Warande (Volkshuis) zelf vele gebreken van zijn zaal aanwijst en dat zijn Werkmanszonen het moeilijk krijgen. Thalia behelpt zich in het parochiecentrum “dat nogal chaotisch aandoet”. Hulp en Bijstand maakt gebruik van Au Cercle en deelt daar in de kosten.

Herman Van Clooster: “Frans Huon, schepen van Cultuur, heeft ooit de bouw van een zaal met theatermogelijkheden voorgesteld, zodra het domein Bail (nu Kapittelhuys) als cultureel centrum wordt ingericht. Voorzitter Roger Van Moer (Gewestelijk Toneelverbond Tienen) ziet dit als een volledig a-politieke realisatie, anders heeft het geen zin. Op veel plaatsen wordt er nog in “kleur” gedacht. Iedereen blijft op zijn stek zitten, terwijl samenwerking veel zou oplossen. Toneel moet cultuur zijn in de eerste plaats, een stuk opvoeding langs ontspanning.” Van Moer stond aan de leiding van dat Toneelverbond. Dat ontstond in 1982 met twee leden (Dormaal en Hoegaarden). In 1988 waren het er 21, goed voor 25 creaties, 75 toneelavonden, 10.000 toeschouwers per seizoen.

(1) Ministerie van Nederlandse Cultuur, Mens en Ruimte, “Socio-culturele infrastructuur in het arrondissement Leuven” (1983).

(2) Van Clooster Herman, “Zalen en zaaltjes in het Hageland”, (manuscript), voor Het Nieuwsblad, 1988.

Ivan Laloup (1) publiceerde in 2016 een lijst van toneelverenigingen in Hoegaarden-centrum door de jaren.

- *Hoger Op* (christelijk, nadien naam gewijzigd in Werkmanszonen), lokaal Patronaat, (1929-1953).
- *De Werkmanszonen*, lokaal Palace (1954-1971), Warande (1972-1982), Kouterhof (1983- ...).
- *Hulp en Bijstand* (liberaal), lokaal Cercle (1930- ...).
- *Vreugd en Deugd* (toneelkring van Dr. Smeesters).
- *De Ware Vrienden*, lokaal bij Bin Jenne (Michiels) Doelstraat.
- *De Jonge Vlamingen*, bij Bin Jenne.
- *Thalia* (katholiek), lokaal Patronaat (1967-1995).
- *Totale Waanzin*, lokaal JH Paenhuys, (1993- ...)

Het Melderts Toneel - foto Gijs Collet

Ook in de geschiedenis van het Sint-Janscollege in Meldert (2) speelt toneel een rol. Lei Van der Vloedt regisseerde “Meneer Klaproos” in 1971-72. Renil Cappelle schitterde als Louis XIV in de Millenniumstoet in 1981. In die jaren werd ook de basis gelegd van het Melderts Toneel. Regisseur Marc Meulemans, leraar-prefect aan het college, zei: “Een kwarteeuw geleden wilden we geld in het laatje brengen voor de plaatselijke kleuterschool. Met de ouders zijn we aan het repeteren gegaan. Aan meneer Serroyen vroeg ik of de voorstelling in de turnzaal mocht plaatsvinden. De kleuters van toen, later leerlingen in het Sint-Janscollege zijn vandaag de medewerkers van onze groep. De cirkel is rond. Het enige verschil is dat we nu voor elk stuk verschillende volle zalen trekken.”

Het verging hen goed, in Meldert. Dat kon niet worden gezegd van andere kringen in de buurt. Thalia, dat hoog wist te scoren in de provinciale toneeltornooien, zag een aantal spelers en medewerkers afhaken. Niemand had de tijd om het voortouw te nemen.

Voormalig regisseur bij Thalia Octaaf Duerinck (toen actief bij Vaarttheater in Wijnmaal) schrijft in 2007, in crisistijd: “Moesten er nu enkele mensen een initiatief nemen en de kandidaat-spelers bijeen brengen, ben ik direct klaar om er na mee dan dertig jaar mee verder te doen. Je ziet dat er een zekere malaise is en alleen een sterke figuur kan dit oplossen.” De kring kwam daarop wel nog samen, zocht een komisch stuk voor een herstart in het voorjaar 2008.

De equipe is verder actief gebleven binnen de revues van Totale Waanzin. En in het spoor van vader Jan Stuerbout (als kind succesvol als zanger Janneman) heeft Filip Stuerbout, in 1997 en later, nog initiatief ontwikkeld. Denk aan de opvoering van “De Vlam” in de oude melkfabriek van Altenaken (Quattro Benelux nv), onder de naam Serapis. In het spoor van Roger Van Moer (actief op vele fronten) trad zoon Marc op als acteur, auteur en spelcoach. Onder andere met “Uilenspiegel” in 2014 in de stadsschouwburg in Tienen. Daarnaast heeft er altijd schooltoneel bestaan en lieten Getegalm en De Klup experimenten toe met jeugdtoneel en dans.

(1) Laloup Ivan, “Verklarend Woordenboek Hoegaarden” (2010 en 2016), blz. 287.

(2) Adriaens Manu, “En we zouden iets van ons leven maken”, (2008), blz. 248 e.v.

Thalia 1975, "Chère Annabelle".

Vrij en Vrolijk met regisseur Ivan Cuyckx.

De Werkmanszonen in De Warande.

Thalia had zijn basis in 1966 binnen de jeugdclub Krater 16 (parochiecentrum). Vijf jaar later trekt het gezelschap met zijn opvoeringen ook naar Leuven (toneeltornooi in de stadsschouwburg), naar Lubbeek (Sint-Bernard) en naar Outgaarden (zaal Kruger). Er waren in het katholieke midden nog eerdere startmomenten in de podiumkunsten. Omstreeks 1951 pakte Davidsfonds het repertoire van Michel de Ghelderode en Jan De Hartog aan. Ze voerden "Barabas" op in zaal Pax. De spelersgroep viel uiteen maar werd nagevolgd door de KWB (Kristelijke Werknemersbeweging). KWB-voorzitter Roger Van Moer stichtte "Arbeid adelt". De groep werd eerste en tweede in het nationaal KWB-toneeltornooi. (1)

Hulp en Bijstand, in het liberaal lokaal de Cercle, ontstond in 1919. Met de inkomsten werden Belgische krijgsgevangenen in Duitsland gesteund. De kring organiseerde ook sportfilmavonden. De Cercle was ook het toneel van veelbesproken operettes (met onder andere burgemeester André Hettich), met niet zelden achttien acteurs, en evenveel dansers én koorleden. De vereniging vierde in 1968 het vijftigjarig bestaan. Bij de 65ste verjaardag verscheen een lijvig boek met als ondertitel "Uit liefdadigheid ontstaan". (2) In die periode lieten Basil Celis en nadien Roger Van Moer zich opmerken als regisseurs. Nadien verenigden zich jonge acteurs onder de vlag "Vrij en Vrolijk", met onder andere regisseur Yvan Cuyckx. De tachtigste verjaardag werd niet gehaald omdat zowel regisseur als hoofdacteurs afhaakten. In de Cercle gaf, tot voor de sluiting van de zaal, de Tiense toneelkring Heidebloem nog gastoptredens.

De Werkmanszonen (en ook dochters) kenden in de jaren zeventig een opleving. Ook deze kring had de intrede van de tv in het vrijetijdsleven goed verteerd. In het socialistisch Volkshuis (zaal de Warande) stond het spelplezier voorop. Bij hen werd geen professionele hulp ingehuurd. Regisseur Edi Boesmans koos een repertoire met vele rollen en situatiedumor die de zaal deed schateren. Naar aloud recept werd tijdens de pauze gemusiceerd (bijvoorbeeld door de Vrije Muziek liefhebbers). Het nauwgezet kasverslag (1972) geeft een idee van de kosten per productie: huur zaal, aankoop hout, verf, grimeur, toneelboekjes, auteursrechten, bloemen, zelfs sigaren ... Daar staat een subsidie tegenover, de opbrengst van 395 entreekaarten, soms een bal en ... de schenking van een konijn.

(1) "Spots op toneel in Hoegaarden", in *Publipers* (1971).

(2) Vandermolen W., e.a. "65 jaar Hulp en Bijstand", (1983).

Operette in de Cercle, centraal André Hettich.

In ons archief Grand Cru worden toneelboekjes bewaard die verwijzen naar oudere gezelschappen. “Kunst en Taal/ toneelmaatschappij De Jonge Vlamingen Hougaerden” gebruikt het toneelboekje “Het Badmeisje” uit 1892. Daar staat de rolverdeling (deels leesbaar) in opgegeven: Alfons en Theofille Serulus, Bailly, Fourier, Vandervesse, Baken, Bastin ... Voor “Speelman op ’t Dak” engageerden zich Felix Vandermolen, Leon Vannerum, Clara Vandenberg, Camille Nicolaes, Henri Ausloos.

Een nog ouder tekstboekje, De Jonge Vlamingen verdwenen in 1926/1930. “Bloemeken” (uitgave 1884) draagt de stempel van Kunstkring De Heidebloem Thienen maar draagt de naam van A. Hettich.

André speelde in 1920, als zestienjarige, ook al mee met Hulp en Bijstand en als 21-jarige werd hij secretaris van die bond. De latere burgemeester maakte furore als operettezanger, o.a. als Sigismund in Het Witte Paard ("Was kann der Sigismund dafür dass er so schön ist.").

Jubileum van Hulp en Bijstand, regisseur Roger Van Moer.

De Matigheidsbond in de optocht van 1930 (foto Haenen)

De Jonge Vlamingen waren van liberale signatuur. Aan de katholieke kant ontstond Vreugd en Deugd. Die kring ontstond binnen de Matigheidsbond van de Hoegaardse dokter Smeesters (een van de medestichters van het H.-Hartziekenhuis in Tienen). In 1902 werd “Vreugd in Deugd” opgericht, met als motto “Willen is Kunnen”. Broeder Philibertus, van de vrije jongensschool, werd toneelleider. Nadien volgde ook een muziekafdeling. Met Kerstmis en halfvasten werd “concert” (konsaer) gegeven, met een drama én een klucht. Bijvoorbeeld: eerst “In ’t Jaar één der Socialisten”, gevolg door “Dieven in Huis”. In het seizoen 1906-1907 was men al aan twee dubbel-producties toe. Bij de viering van broeder Nonnantus sprak namens de toneelbond Jules Evrard. De kring werd “koninklijk” in 1951. Joseph Smeesters overleed in 1961. Edmond Marchal volgde hem op. De Matigheidsbond werd in 1966 ontbonden. De kring speelde in zaal Palace aan de Doelstraat, maar bij gelegenheid ook in de Warande en in de Broederschool. (1, 2)

Over de zalen aan de Doelstraat bestaat verwarring en overlapping. De Jonge Vlamingen traden op in de (oude) Au Cercle, Doelstraat 25 (nadien Palace, later Kredietbank). Hulp en Bijstand repeteerde in het begin bij klompenmaker/dakwerker Charles Rome, Doelstraat 62 (later huis Mannaerts). Van bij de eerste opvoering werd gekozen voor de oude Cercle. In 1921 staat die zaal op de affiche aangeduid als “Schouwburg van Hougaerde”.

Dat was tegelijk het lokaal van de liberale partij. De eigenaars verkochten het gebouw in 1921. Tot ieders verrassing kwam het in handen van Theofille Collart, voor de katholieke partij. De liberale meerderheid in de gemeente verzamelde kapitaal om een nieuwe zaal te bouwen, de (nieuwe) Au Cercle, Doelstraat 52 (gesloten 2014). In 1923 nam Hulp en Bijstand dat podium in.

Het incident veroorzaakte een scheuring binnen Hulp en Bijstand. Charles Rome nam de exploitatie van de oude Cercle/Palace over. De acteurs binnen de familie begonnen met een nieuwe toneelvereniging, De Ware Vrienden. Daar trad de latere burgemeester Michel Giroulle bij op. Dochter des huizes Jeanne Rome trouwde met Basile Celis, die later hoofdonderwijzer Fernand Dumont zou opvolgen als regisseur van Hulp en Bijstand. De Ware Vrienden werden ontbonden in 1940.

(1) Dodion Maurice, *Hoegaarden, kerk en brouwers* (2009), blz. 96 e.v.

(2) Toespraak op de tentoonstelling Dr. Smeesters, in het Nieuwhuys, z.d.

Meldert kende in die periode ook zijn toneelvereniging: Vreugd en Deugd, ontstaan in 1919 binnen de fanfare Sint-Quirinus. De groep voerde sketches op tijdens de muziekkuitvoeringen. In 1919 pakte ze uit het toneelstuk “Lastige Geburen”. Hun hoogtepunt beleefde de vereniging in de jubeljaren van de patrones van Meldert. Het stuk “Het leven van de heilige Ermelindis” werd geschreven door onderwijzer Camiel Collin. In 1921 vonden drie opvoeringen plaats. De vrouwenrollen werden ook door mannen ingevuld. In 1939 volgden nog twee opvoeringen (wel gemengd) in de zaal Harmonie (nu Bonheur), bij de viering van de twintigste verjaardag van de bond. Er kwam een reprise in 1950, plus een opvoering in de Nederlandse Ermelindisgemeente Moergestel. (1)

Ermelindisevocatie 1921.

Ermelindisuitbeelding 1950.

Over kerkelijke spelen kan ook Hoegaarden meespreken. Op tekst en in regie van Octaaf Duerinckx werd in de periode het passiespel “Is het Volbracht?”. De decor werd opgebouwd in de St.-Gorgoniuskerk, in het publiek kon men in 1991 prinses (later koningin) Paola begroeten. Het Passiespel ontstond in het Jaar van het Dorp (1978). Het werd om de vijf jaar opgevoerd (1981, 1986, 1991, 1996), zes tot acht keer per editie. Daarvoor werden veertig tot honderd medewerkers gemobiliseerd. De scènes werden aaneengeregend door een dialoog tussen Barabas en Judas. Jezus werd vijf keer door een andere acteur uitgebeeld. Thalia leverde de basisacteurs.

Slot:

Een toneelstuk opvoeren vergt een budget, middelen van regie, decor, promotie ... De inkomsten zijn afhankelijk van sponsors en de omvang van de zaal bepaalt de inkomsten uit entreekaarten. Het vergt ook tijd, maanden op voorhand. Het groepsengagement van spelers en technici staat onder druk. Individualisering slaat toe en er zijn dan lucratiever hobby's te bedenken. Creativiteit op de nieuwe media geeft instant succes en méér aandacht.

Het wegvallen van het dorpscafé-met-zaal (vaak gratis) speelt een nefaste rol. Daar waar publieke ruimtes met podium tot stand zijn gebracht, geldt zonder uitzondering een tarief. Modern theater wordt, zoals in de goede jaren, niet gevolgd door een winstgevend bal. Overheidstoelagen zullen verschillen per gemeente. De provinciale toelage op basis van een klassement in het Provinciaal Toneeltornooi bestaat niet meer. Vanaf 1 januari 2008 is die inkomstenbron gesneuveld wegens de beperking van de provinciale bevoegdheden.

(1) Branson Rik, “Meldert, geschiedenis van een Haspengouws dorp” (2023), blz.92 e.v.

Het grote mecenaat van lokaal verankerde bedrijven valt weg door de multinationale concentratie. Winkelketens sponsoren en adverteren via andere kanalen dan lokale handelaars dat deden. Neem het voorbeeld van Tienen: wie sponsorde de toneelkringen in de jaren zeventig? In 1974 werd, in de pers, Suiker Tienen nog geprezen als een “suikertante”. De Suikerraffinaderij stelde budget, zaal (Patronage), materiaal en betaalde reclame ter beschikking. Sylvania betitelde het uitdelen van tv-toestellen als “community service”. Verenigingen wisten de talrijke autonome bankfilialen wel te vinden.

Meer dan alle andere amateurkunsten is theater afhankelijk van groepswerking: 73 procent van de beoefenaars is verbonden met een groep. Zingen daarentegen doen Vlaamse amateurs voor 65 procent van de gevallen buiten een vereniging. Muziek maken blijkt een hobby dat ook voor zeventig procent buiten clubverband wordt beoefend. Meer nog: 68 procent van het publiek van amateurtoneelzalen bestaat uit leden van andere toneelverenigingen. (1) Ze leren van mekaar en ze steunen ieders initiatief. Dat wil zeggen dat het wegvallen van één schakel meteen voelbaar is in de opkomst bij de overige kringen.

Passiespel "Is het Volbracht?" gecreëerd met Octaaf Duerinck (versie 1986)

(1) Vanherwegen Dries e.a., “Amateurskunsten in beeld gebracht”, (2009)

Bekende Hoegaardiers op Facebook

Vanaf mei is op facebook “Hoegaards Erfgoed” een galerij te bezoeken met bekende Hoegaardiers en hun verdienste. De lijst is niet afgesloten. Suggesties welkom.

- Dr. Joseph Smeesters (1881-1961)
- Jan Stuerbout (Janneman) (1945)
- Esther Lambrechts (La Esterella) (1919-2011)
- Jules Lowet (+1949) en Jean-Marie Lowet (1900-1970)
- Hubert Bessemans (1864-1966)
- Jozef Vander Velpen (1905-1988)
- Pierre Celis (1925-2011)
- Claude Van de Voorde (1962)
- Frans Huon (1940 - 2008)
- Guido Nicolaes (1950)
- Paul Bail (1917 - 1980)
- Louis Hardiquet (1910-1991)
- Paul Putzeys (1897-1983)
- Gaston Roelants (1937)
- Corinne Debaets (1963)
- Aster Vranckx (2002)
- Louis Gasia (1898 - 1950)
- Dr. Yvan Vanmol (1953)
- Johan Creten (1963)
- Louis Michel (1947)
- Albert Guilluy (1915-2015)
- Camille Delmotte (1908 - 1991)
- Maureen Vanherberghen (1987)
- Jeroen D’Hoe (1968)
- Auguste de Lantsheere (1870-1932)
- Jan Frans Goris (1867-1914)

Het Schip hoort veilig in een haven

Celine Lecouturier

“Aan het eind van mijn straat ligt een klein, monumentaal huis, uit de achttiende eeuw, dat veel van zijn charme verloor door de modernisering van de omgeving. Ik probeer de site op te tillen tot zijn ware potentie.” Dat is de idee achter de eindverhandeling van Celine Lecouturier (1), bij haar master architectuur aan de KU Leuven. De straat die ze bedoeld is de Valleistraat in Nerm. Het gebouw in kwestie: het Schip, gestrand op het heringerichte Schipplein.

Mijn eindverhandeling vindt zijn oorsprong bij mijn zoektocht naar een soort architectuur die mij kan fascineren. Tijdens de jongste vijf jaar, ontwikkelde zich bij mij een dromerige, idealistische, visie op architectuur en op de wereld. Ik bezocht verschillende plaatsen, fysiek en mentaal. Ik legde indrukken vast met waterverf of pen. En een case om uit te werken vond ik dicht bij huis: het Schip. Meteen gaf dat de gelegenheid om de verdichting van de bewoning te bestuderen, passend in de karakteristieken van mijn dorp.

De methode die ik gebruik heb, bestaat hoofdzakelijk uit wandelen en tekenen. Al tekenend ga je observeren en begrijpen. Ik zat op een terras op het Gemeenteplein en tekende met een blauwe kogelpen, het enige wat ik toen bij had. Na een paar uur had ik een plan van het dorp, met huizen, pleinen, landschappen die ik onderweg was tegengekomen. Ik vergeleek het resultaat met passages in de Ardennen, een voorbeeld uit Glasgow, mijn onderzoek aan de Parkabdij in Heverlee ... Ik voelde me agetrokken tot rustige, ietwat sinistere, plaatsen. Zelfs in een stadscentrum zal dat het eerste zijn dat me aantrekt.

Maar alles wat me aantrok in de Ardennen, trof ik achteraf ook aan bij mijn eigen voordeur. Waarom het verder zoeken? Deze plek ken ik sinds mijn kindertijd. Mijn pentekeningen noden tot nader onderzoek, kijken op een kleinere schaal, eindigen bij mijn huis en de nabije omgeving. Daar staat het Schip, begonnen als een herberg op een bedevaartsroute. Het is door velden omringd, op enkele kilometer van het dorpscentrum. Rond 1900 vormde Nerm de aanvoerweg voor bieten naar de suikerfabriek. Nu is het de langste cul-de-sac van de gemeente.

Het gehucht Nerm had niet de beste reputatie: een uitheer, onderhevig aan wateroverlast, ... Je ging er niet naar toe indien niet strikt noodzakelijk. Als gevolg daarvan is er niet veel archief bewaard. Ik diende mijn informatie te halen bij oudere inwoners. Oude foto's toonden hoe het Schip aan zijn naam kwam: omringd door water van de Schoorbroekbeek. De beek liep voor een huizenrij, een boerderij en twee werkmanswoningen. Die werden bereikt via een bruggetje over de beek en een smal pad naar de voordeuren erlangs. Samen een pittoresk geheel.

Vanaf 1973 kende Hoegaarden een nieuw bestuur. Men zou wat doen aan de negatieve connotatie bij “Nerm”. Asphalt verving de oude kassei. Daardoor verdween de modder uit de straat. De beek werd verlegd en deels ingebuisd. Heden ten dage is het Schip nog steeds een intrigerend, mooi gerestaureerd pand. Maar met de gewijzigde omgeving haal je geen eer. De asfaltweg is breder dan nodig voor het verkeer van en naar twee doodlopende straten. Er ligt een bushalte voor één bus per week. De sfeer van voor 1970 is verdwenen. De huisjes zijn gesloopt en de waterloop is niet langer zichtbaar.

(1) Lecouturier C., Master Dissertation ‘Redrawing the Town, Remembering the Ship, Resetting the Time’, Faculty of Architecture, Campus Sint-Lucas Ghent, KU Leuven (2021-2022)

Het doel van mijn studie is de potentie van weleer in ere te herstellen. Ik teken een gelaagd stratenplan van het verleden, het heden en een mogelijke toekomst. “We ruïneren onze dorpen tegen een topsnelheid”, lees ik in De Standaard (Koen Van Synghel, 2022). “Er spoelt een appartementiseringsgolf over ons land. We plaatsen hoge en middelhoge blokken op onze dorpspleinen en elke vrije plek wordt parking. De schaal stemt niet overeen met de maat van het dorp.” De Vlaams bouwmeester Erik Wieërs gebruikte de term “villageness”, als dorps alternatief voor steeds “urbanisme”.

Wat betreft het Schip, wil ik zoeken naar toegevoegde waarde. Het plein is het bindteken tussen veld en dorp. Het kan worden versterkt door de beek terug te brengen in haar oude bedding, rondom het Schip. Te voet langs de beek, nader je snel het centrum van Hoegaarden, de Post, de brouwerij ... Feit is dat onze dorpen groeien, extra inwoners vraagt op verdichting van de bebouwing. Dat moet lukken zonder het erfgoed aan te tasten. Daarom zou ik de werkmanshuizen, die in '70 werden gesloopt, terugbrengen. Ik neem dit op in de omgeving van het Schip, en bekijk het effect op bewoners van Nerm en Valleistraat.

De auteur werkt haar plannen in detail uit, tot en met de ramen van de huizen aan de beek. Ze werkt vanuit vanuit een architecturaal oogpunt. Dit is geen historische beschrijving en gaat niet in op politieke oogmerken zoals hygiëne en waterhuishouding, die de beslissingen in de jaren zeventig mogelijk inspireerden. Het eindwerk was tegelijk voorwerp van een tentoonstelling met maquettes en met aquarellen van andere dorpszichten (in het bijzonder de Marollenkapel).

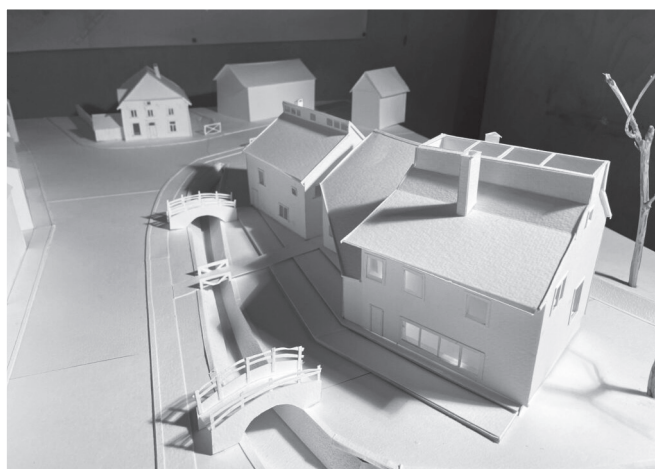
Conclusie:

Het hele proces van deze eindverhandeling leerde me intenser mijn omgeving te observeren. Ik noteerde elementen, details en landschappen, waar ik voordien geen aandacht aan besteedde. Deze manier van kijken zal ik meedragen in mijn toekomstige praktijk. Ik connecteer mijn bevindingen aan literatuur, kunst en architecturale projecten van inspirerende meesters. Ik ging houden van het detail. Ik hoorde van mijn begeleiders enkele keren het gezegde: “Grote tekeningen zijn voor grote architecten.” Dat begrijp ik nu volop.

Uiteindelijk, ontdekte ik de schoonheid van kleine bouwkundige karakteristieken. Zo concretiseer ik de droombeelden die door mijn geest waren. Dat is een techniek die ik nodig had vooraleer af te studeren en aan de slag te gaan als architect. Dat is toegepast op een Schip-op-het-droge, in een dorp dat een veilige haven is gebleken.

Reconstructie: de verlegging van de beek.

Idee voor herinrichting Nerm: met beek en bebouwing. (E. Lecouturier)

Villaret kaart

Hoksem honderd jaar geleden: de begraafplaats verhuist

In 1922 besloot de gemeenteraad van Hoegaarden het kerkhof rond de kerk in Hoksem op te heffen. Er kwam een nieuwe begraafplaats aan de rand van het dorp, richting Hauthem.

Het kerkhof aan de kerk bevond zich in “lamentabele toestand”. Hoegaarden eiste, gezien de verdeling van bewoning en sterfgevallen over twee gemeenten, een deel van de kosten terug van de gemeente Kuntich. (1)

Condor Archaeological Research bvba voerde het archeologisch vooronderzoek uit voor deel twee van de riolerings- en wegenwerken in Hoksem (Bronstraat, enz.) (2). Daarbij kwamen delen van de begraafplaats onder het wegtracé aan het licht. In de zomer van 2023 is een prijsvraag uitgeschreven voor de uitvoering van het archeologisch luik. De volledige opgravingen zijn ergens in de loop van de komende maanden voorzien.

De oudste gedetailleerde beschikbare kaart die Condor gebruikte is die van Villaret uit het midden van de 18e eeuw. De loop van de Bronstraat komt reeds voor een deel overeen met het huidige tracé. Op de hoek tussen de Bronstraat en de Sint-Jansstraat is de Sint-Janskerk weergegeven. Op de kaart is ook de Ridderstraat reeds voor een deel weergegeven zoals de huidige weg. Echter het noordoost-zuidwest lopende deel komt niet overeen met de historische loop.

Op de kaart van Ferraris uit de periode 1771-17783 is de Ridderstraat wel goed weergegeven. Opvallend aan deze kaart is dat de Bronstraat vanaf de Sint-Jansstraat tot aan de kruising met de Ridderstraat niet wordt aangeduid als een volwaardige weg. Wel staan er twee rijen met bomen, maar daartussen is geen weg aangegeven, al zal er dus wel iets van een doorgang geweest zijn. Het kerkhof wordt ook aangeduid, namelijk op de plaats van de huidige weg. Het zou dus nog deels onder de huidige Bronstraat kunnen liggen. Daarbij komt dat de kerk dateert uit de 12e eeuw en het kerkhof dus ook sinds toen in gebruik kan zijn. Vanaf de splitsing richting de Bronstraat lag er nog geen riolering onder de weg, wel onder het trottoir langs de kerk. Daardoor kan de grond onder de weg dus wel nog goed geconserveerd zijn. Bovendien is het ook aan deze zijde dat het kerkhof op Ferraris lijkt door te lopen. Hier kunnen mogelijk nog skeletten voorkomen onder de weg.

(1) Hennuy C., “Kroniek van Hoegaarden ...”, (2012), blz. 15.

(2) Condor Archaeological Research bvba, Vooronderzoek Hoegaarden Bronstraat. Voor Agentschap Onroerend Erfgoed (2019)

Ruilverkaveling Meldert: valse start in 1958

Raymond Billen

De huidige ruilverkavelingsoperatie in Meldert komt 65 jaar na het eerste onderzoek aldaar. In 1958 blokkeerde het gemeentebestuur van Meldert de aanvang. In 1959 verwierp de vergadering van grondeigenaars en gebruikers het plan. Daarmee was de allereerste poging tot ruilverkaveling in Vlaams-Brabant afgevoerd.

Van 1988 tot nu voert de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), met financiële deelname van gemeenten en van eigenaars, ruilverkavelingen door. De VLM volgde in het spoor van de Nationale Maatschappij voor de Kleine Landeigendom (opgericht in 1935). In onze regio kwam ruilverkaveling het eerst aan bod in de zone Goetsenhoven-Outgaarden. Daarna volgde het gebied in Hoegaarden van Altenaken tot Hauthem en nadien de gronden benoorden de Waversesteenweg, in Meldert-Hoksem-Willebringen.

Streekgenoot en latere minister-president Gaston Geens publiceerde aan het Centrum voor Economische Studiën (KU Leuven) in 1959: “Onbetwistbaar biedt de ruilverkaveling belangrijke voordelen aan gewesten die lijden onder grote perceelsversnippering, overdreven afstanden van veld tot hoeve, slechte landwegen en gebrekkige afwatering. Veelal beseffen de landbouwers dit in onvoldoende mate. De psychologische voorbereiding van de ruilverkaveling is derhalve minstens even belangrijk dan het technische vooronderzoek.” (1)

Geens stelde vast dat nog maar weinig concrete resultaten waren bereikt. Er werden in Oost-Brabant aanvragen tot ruilverkaveling ingediend door de gemeenten Meldert, Sint-Joris-Winge en Lubbeek. Die laatste twee werden daadwerkelijk uitgevoerd. De Nationale (nadien Vlaamse) Landmaatschappij resumeerde de situatie in 1975: “De uitvoering in Lubbeek verliep niet zonder moeilijkheden, gezien de verschillende teelten, de verspreide bewoning, de vele infrastructuurwerken. In Sint-Joris-Winge werd al meer aandacht besteed aan verzorging van het landschap en verbetering van het wegennet. In Haspengouw (grotere landbouwbedrijven, geconcentreerde bewoning) zou alles vlotter gaan, ook stuitte de grondige landschapsschending in Zuid-Limburg op protest en zouden nadien Walshoutem, Neerwinden, Hakendover ... steeds meer esthetiek en natuur aan belang winnen.” (2)

En hoe verliep het met Meldert? Gaston Geens vermeldt dat in Meldert reeds een vooronderzoek was ingesteld. Daarop zou een ministerieel besluit volgen om de Maatschappij tot uitvoering aan te zetten (in 1958 gebeurde dat voor St.-Joris-Winge). In Meldert evenwel weigerde de gemeente haar medewerking. In februari 1958 verwierp de gemeenteraad - na twee bijeenkomsten - de deelname in de kosten voor herverkaveling en wegeaanleg. (3) Daarmee liep de operatie vast. In de regio weigerde nadien nog één gemeente haar medewerking, namelijk Landen, toen onder socialistisch bestuur. Maar de herverkaveling ging daar wel door, maar dan zonder de aanleg van betonwegen.

Wateroverlast op de Meer 4 juni 1979
(foto rb)

(1) Geens G., *Het Arrondissement Leuven* (1959), blz. 190

(2) Moyaerts G., *Landeigendom*, maandblad november 1985, blz. 432 e.v.

(3) Hennuy C., *Kroniek van Hoegaarden*, enz. (1900-1977), blz. 86

Lindeboom aan de (voormalige) Van Biesemstraat in Meldert. (foto VLM)

Latere ingrepen steunden op de wet van 22 juli 1970. Daarbij ontstond de mogelijkheid ruilverkaveling uit te voeren in het kader van “landschapszorg”. In 1978 werd deze wet weer aangevuld met meer mogelijkheden voor natuur- en milieuzorg. De nu lopende ruilverkaveling voor Meldert, Hoksem, enz. is op 3 juni 2004 “voorlopig” goedgekeurd. De eerste vergunde landbouwwegen werden in 2016 aangelegd. Het project had ook oog voor de kleine erfgoedelementen: het voormalige vliegveld in Honsem, de boomkapel in de Molenstraat in Meldert, de omgeving van de kapel Van Biesem aan de lindeboom, de Romeinse opgravingen op de Meer, enz. Maar ook de fietsverbindingen Meldert-Honsem en Kuntich-Hoksem vallen eronder, evenals een reeks wachtbekkens voor waterbeheersing. Dat was in de jaren zeventig van de vorige eeuw niet aan de orde. Meer zelfs de grootschalige landbouwkundige ingrepen, met rechtlijnige veldwegen, stonden aan veel kritiek bloot, ook vanwege de dreigende wateroverlast.

In de opeenvolgende operaties heeft Natuurpunt meer gebieden in beheer gekregen maar de kritiek is zeker niet verstomd. Gewezen nationaal voorzitter Hugo Abts druk de hoop uit dat de operatie in Meldert en omgeving de laatste in een reeks zal zijn: “Het wordt steeds meer een gemiste kans. De ruilverkaveling is een instrument uit de vorige eeuw dat er niet in slaagde om zich aan te passen als een instrument voor morgen. Laat dit zeker de laatste Vlaamse ruilverkaveling zijn.” Als in 1958 het verzet steunde op eigendomsrechten, tradities en oplopende kosten, laat Natuurpunt nu andere kritiek horen: vrees voor enorme erosie- en sedimentproblematiek in een gebied met grotere akkers, van gemiddeld tot 20 hectare, ontsloten door betonwegen met een grote erosiegevoeligheid.” (1)

Omgekeerd spitst de Boerenbond de aandacht toe op “het verlies” aan landbouwgrond ten voordele van de natuur: “De ruilverkaveling voorziet hier ongeveer 65 hectare bijkomende natuurontwikkeling. Dat is minstens de helft te veel want de aangewezen percelen zijn vaak goede landbouwgrond. Wij vragen dan ook om de natuurontwikkeling te beperken tot percelen die minder goed scoren qua landbouwgebruikswaarde”, zo verwijst regioconsulent Nick François (Boerenbond) naar het bezwaarschrift van de lokale bedrijfsgilden. (2)

Eline Lathouwers, wetenschappelijk medewerker aan het Interfacultair Centrum Agrarische Geschiedenis (ICAG), KU Leuven, wil dat verhaal van ruilverkaveling ‘oude stijl’ naar ‘nieuwe stijl’ toetsen aan de praktijk. Welke open ruimte-sectoren stonden tegenover of naast elkaar, wat is er werkelijk gerealiseerd en wat heeft dit betekend voor de Grote en Kleine Getevallei? De manier waarop binnen zo’n ruilverkavelingsproject met de vallei werd omgesprongen is (althans in theorie) in de loop van de jaren ’90 veranderd. (3)

(1) Hennuy C., “Hugo Abts ontgoocheld over ruilverkaveling Willebringen ...”, in *Hageland Actueel*, 29 juni 2021.

(2) VILT, “Ruilverkaveling bestemt goede landbouwgrond voor natuur”, 15 juli 2019.

(3) <https://ees.kuleuven.be/nld/floodplainscapes/>

Vliegtuigwrakken ontdekt als bouw materiaal in Hauthem

Rik Cipers, Noël Verlaers

De Britse Stirling, tussen Hauthem en Sluizen (1942). (Foto's Hortense Cipers)

Medewerkers van Hoegaards Erfgoed stuitten op een aantal plaatsen op onderdelen van legervliegtuigen, met name in Hauthem en Meldert. Daaruit blijkt dat delen van oorlogswrakken vaak zijn gerecupereerd in loodsen en stallen. Maar de vondst van foto's van een crash in 1942 schiep verwarring ...

Eerst dit: Bovenstaande foto komt uit een album van wijlen Hortense Cipers (Doelstraat), achteraan gemerkt "mei 1942 English Aeroplane". Het blijkt te gaan om een vliegtuig neergestort nabij Hauthem, richting Sluizen (volgens anderen richting La Bruyère). In de omgeving dragen burgers drie lijkkasten. Voortgaand op oudere publicaties nemen we aan dat het gaat om een Amerikaanse B17 "Flying Fortress", waarvan in Hauthem plaatwerk met Amerikaanse opschriften is herbruikt. Maar wat blijkt: deze Amerikaanse bommenwerpers waren in 1942 in Europa nog niet ingezet.

Hangar Flying (een website met luchtvaartweetjes) gaf een verklaring voor "mei 1942": "Misschien klopt de datum niet helemaal want op de door u geciteerde plaats (maar ook vermeld als het vlakbij gelegen l'Ecluse) crashte begin juni een Stirling: nacht van 5-6 juni 1942 serial W7508 squadron code OJ-D type Stirling Mk.I van 149 Squadron." Zes bemanningsleden kwamen om: Pilot Officer P L Clayton, Sergeant J H Mouat, Pilot Officer D M P Jones, Sergeant T A George, Sergeant J F Gwyther, Sergeant M J Kelleher: killed. Een man, Sergeant D J Poynter, werd gevangen genomen. Sergeant B F Goldsmith ontsnapte. De Stirling werd neergeschoten na een vlucht boven Essen in Duitsland.

Verschillende getuigen in Hauthem weten dat "in de oorlog" metaal is gerecupereerd uit vliegtuigwrakken: "Met paard en kar opgehaald in het Melderstveld". Op het nummer 44 bestond een loodswand uit een aluminium onderdeel met de grote Amerikaanse ster erop. Die loods is verdwenen maar bij de burens op nr. 46 blijkt een ander onderdeel nog als dak te dienen van een bijgebouw. Een merkplaat verwijst naar fabrikant Briggs in Detroit. De nummers slaan op het type bommenwerper B17F.

*B17F: plaatwerk van Briggs
(foto Noël Verlaers)*

Van deze B17F is geen spoor te vinden in lijsten van luchtgevechten. Contacten met onze collega's uit Bierbeek - in combinatie met de herinneringen uit Hauthem - leert dat dit toestel ook na de bevrijding is ingezet. In 1945 vlogen Amerikaanse toestellen boven Duitsland vanop de basis Bevekom. Het gebeurde dat defecte toestellen de basis niet haalden en neerkwamen in de omgeving. Omwonenden wisten daarvan gebruik te maken ...
Delen van vleugelbekleding en een romp in Hauthem verwijzen naar Briggs, een autofabrikant uit Detroit, die werd ingezet voor oorlogsproductie.

Medewerkers van Natuurpunt delen deze ervaring. Zij stuitten op vlieguigtanks die in Meldert als vlot werden herbruikt. Om geen schattenjagers aan te moedigen wordt de plaats niet meegedeeld.
Pieter Abts daarover: "We begonnen vijf jaar geleden met de zoektocht via het Legermuseum in het Jubelpark, de vereniging Planehunters, enz.. We praatten met oudere mensen om zoveel mogelijk info te verzamelen. Het vlot was een tijdje "zoek" maar het is weergevonden in het slib van een vijver die ondertussen een begroeid moeras was geworden. Om het verder te onderzoeken is het op een veilige plaats gezet."
Het vlot bestaat uit drie onderdelen: Het zijn 2 "ferry tanks" en 1 Duitse droptank. De ferry tanks werden gebruikt voor lange afstandsvluchten (extra brandstof om de bommenwerpers van Canada of Amerika naar Europa over te vliegen). Ze werden in het bommenruim of in de romp geplaatst van de bommenwerpers of vrachtvliegtuigen. De onderdelen zijn aangesleept van op het vliegveld Bevekom. Dat was zeer courant. Veel mensen in het dorp hadden "pleindraad"(verstevigingsdraad van de landingszones in grasbanen) of een "rol» (van de oude cointet-tankversperring).

België nam geen vrede met een Jubelpark. Het zou een Jubelstad worden ...

Raymond Billen

De lokale bevolking (via een volksraadpleging) tot en met de nationale partijen (zie hun media) blokkeerden in 1977 de ontwikkeling van een Jubelstad op de grens van Outgaarden, Goetsenhoven en Opheylissem. Dat had een multifunctioneel “Brug 150” moeten worden ter ere van honderdvijftig jaar België, drie jaar later. Bij een vorig jubileum was elders al een Jubelpark ontstaan. Het mocht iets groot zijn. Vandaag is het project een studieobject geworden.

Robin De Ridder (Voorland)

Robin De Ridder wijdde zijn thesis aan de KULeuven aan de ruimtelijke ordening in enkele gemeenten langs de gewestgrens. De Jubelstad vormde daar een stukje van. De Ridder is ruimtelijk planner en jurist, nu verbonden aan Voorland, een bureau voor innovatieve, toekomstgerichte ruimtelijke planning. Tijdens zijn opleiding Rechten (KULeuven, 2018) focuste hij op bestuurs- en grondwettelijk recht, en ontwikkelde zo een interesse voor omgeving(srecht). Die interesse leidde hem richting de opleiding Stedenbouw & Ruimtelijke Planning (KULeuven – Sint-Lucas, 2020). Topic voor zijn masterproef was ‘Grensplanning — Verkenning naar de rol van de taalgrens in het ruimtelijk beleid’.

In communicatie met Hoegaards Erfgoed (2020) bleek zijn grote nieuwsgierigheid naar alternatieve voorstellen voor grensoverstijgende problematieken. Hij ging in tegen bestuurlijk hokjesdenken: “Ik schrijf mijn thesis over de ruimtelijke ordening in enkele gemeenten langs de taalgrens: Hoegaarden, Heylissem, Landen en Hannuit. Het lijkt me heel interessant daarin ook een stukje te wijden aan de Jubelstad, die immers een uniek fenomeen zou geweest zijn. De kranten hadden het erover in mei/juni 1977.” De onderzoeker verbaasde zich over de Vlaams-Waalse situatie terwijl elders in Europa de grensoverschrijdende samenwerking werd gepromoot.

Na afloop schreef hij: “Het is dan ook vreemd te moeten vaststellen dat samenwerking over de taalgrens niet alleen onoverbrugbaar, maar zelfs doodgezwegen lijkt. Het ruimere opzet van de masterproef is dan ook om de aandacht die op dit moment al naar grensoverschrijdende aandacht gaat, uit te breiden naar de taalgrens.”

De Jubelstad was bedoeld om 150 jaar Belgische onafhankelijkheid (in 1980) te gedenken. Binnen de Koning Boudewijnstichting was de idee gelanceerd om een kunstmatige stad te ontwikkelen letterlijk op de taalgrens. Daarvoor werd de zone, ter hoogte van het tankstation, op de E40 gekozen. Er zouden tegelijk verblijfgelegenheid, wetenschappelijke en recreatieve instellingen komen. In mei 1977 lekten de plannen uit in de media: “Plan voor tweetaalige Jubelstad: comité wil groots project voor 150ste verjaardag België”. In De Standaard luidt het: “Enkele weken geleden werd een nationaal comité opgericht ter voorbereiding van de viering. Een voorstel daarvoor werd in februari jongstleden voorgelegd. Op 25 april zal de raad van beheer van de Koning Boudewijnstichting beslissen of zijn uitvoerend comité zal beginnen met de voorbereiding van de viering onder de slogan: Maak van België het mooiste land van de wereld waar het aangenaam is om te leven.”

Naast ideeën om steden en dorpen te verfraaien en om met verlichte boten Maas en Schelde af te varen, broedde het comité op een nieuwe stad: “Het bouwen van een nieuwe Belgisch-Europese stad van vijftig tot honderd hectare, juist op de taalgrens, naast de autoweg Brussel-Luik, onder de naam Trefpunt 150 of Brug 150.” Dat zou 150 jaar onafhankelijkheid symboliseren maar ook “tweeduizend jaar samen”. Het onderstaande baseren we op de mediaberichten die hierop volgden.

Die grootschaligheid was gebaseerd op voorgaande herdenkingen: bij de vijftigste verjaardag werden de triomfboog en de musea van het Jubelpark in Brussel gebouwd, bij de honderdste volgden de Eeuwfeestpaleizen. Er zou iets van fysieke verbinding moeten komen in 1980. Daarvoor werd gewezen op de centrale ligging, de facto landbouwgebied maar op het gewestplan (deels) als zone van openbaar nut (tankstations in Outgaarden en in Opheylissem achteraf een bedrijvenzone). De ontwerpers wilden bovenop de heuvel een Belgisch symbool neerplanten. Men had het over een talenschool, congressen, buitenlands bezoek ... Er hoorde een paleis voor de Mens en de Ontdekkingen van België bij. Er werd gerekend op duizenden bezoekers waarvoor meteen grote parkings werden voorzien. Van de passage van de hogesnelheidstrein naar Keulen was nog geen sprake, maar hij zou er zeker een halte hebben gekregen. Er wordt een investering van 800 miljoen genoemd gespreid over 45 ha in Goetsenhoven, 5 ha in Outgaarden, 50 ha in Heylissem.

Het Nieuwsblad 28 mei 1977.

In juni werd betoogd en vond een volksraadpleging plaats in Goetsenhoven. De wijkraad, de Vlaamse Volksbeweging en een groep Jonge Boeren verzetten zich tegen Brug 150. Natuurgidsen inspecteerden het gebied. Natuur en Landschap, Paenhuys, Groene Kring en Wijkraad Davidsfonds organiseerden een wandeling. De Tiense burgemeester Jef Coel (CVP) verklaarde zich tegenstander. Hij zei niet geïnformeerd te zijn. Partijgenoot Mark Eyskens maakte wel gewag van “een symbolische stad”, maar dan in Waals-Brabant. Volksunie-parlementsleden Willy Kuijpers en Rob Vandezande maakten de zaak aanhangig in kamer en senaat. Hun weekblad *Wij pakte breed uit* in in mei 1977: een uiting van het achterhaalde unitaristische België, een vloek in het landschap met neonreclames ‘On parle le Français’, ‘English spoken’. Er wordt gewezen op het verlies aan landbouwgrond, overbelasting van de opritten van de autoweg in de buurt, belastende nevenactiviteiten (zoals bij de creatie van Louvain-la-Neuve).

In december 1977 bleef van de fata morgana niets meer over. Het project bleek opgedoekt maar ... ter plaatse bleef de argwaan bestaan. De politie deed navraag bij de wijkraad van Goetsenhoven want er werd gevreesd voor betogers bij een koninklijk bezoek aan de stad Tienen en het kasteel van Heylissem op 23 juni 1977. Er stak een idee op voor een olympisch sportcomplex op dezelfde plek.

Waarom bezocht koning Boudewijn op 23 juni 1977 het gebied in Neerheyssum? (foto rb)

Opmetingen op Goetsenhoven voedden het gerucht dat de oude militaire basis bij het project hoorde. Er werd geopperd dat het stadsbestuur van Tienen al in 1975 op de hoogte was. Er was toen een zone voor diensten gereserveerd op het gewestplan. In mei 1978 verklaarde het staatssecretariaat voor Ruimtelijke Ordening dat de nutszone (bovenop de parking van de E40) op een vergissing berustte. Het oorspronkelijk document “Commémoration 1980” ging ervan uit de projecten “beantwoorden aan de verlangens van een groot deel van de inwoners van dit land”. Dat blijkt ook een vergissing te zijn geweest.

Beeld van Sint-Jozef gered

Marina Gelaude

In het voorjaar 2023 werd de kerk van Sint-Jozef in Nieuw-Overlaar (bij Tienen, tot 1976 Hoegaarden) omgevormd tot een school, De Toverwijzer. De noodkerk, die voor 1971 dienst deed, is intussen gesloopt. De vierdelige keramiek van Jozef-Camille Gelaude, aan de gevel van de noodkerk, is gered.

Pastoor Jozef Bisschop, priester op de grens van Tienen en Hoegaarden van 1958 tot 1980, ijverde voor een nieuwe kerk in de wijk Nieuw Overlaar. Hij verzamelde genoeg financiering met Vlaamse kermessen, tombola's en giften van de overige parochies. In 1971 werd de kerk ingezegend. Op de foto zie je o.a. pastoor Bisschop met het gemeentebestuur van Hoegaarden.

In afwachting had men een vroegere garage in de wijk aangepast tot een noodkerk met als patroon Sint-Jozef. Jozef Gelaude was fotograaf van beroep, maar ook beeldhouwer en keramist. Hij wilde zijn eigen bijdrage leveren aan het noodkerkje. Daarom ontwierp hij een beeld van Sint-Jozef, met de kleine Jezus aan zijn zijde (1,30 meter, aan de buitengevel). De noodkerk werd jeugdclub Sjaloom, nadien Budocenter. Ze maakt nu plaats voor een bouwproject 'Residentie Overlaar'. De firma Evillas zal er appartementen bouwen.

Keramiek St.Jozef (Foto MG)

1971: links volksvertegenwoordiger Jaak Henckens, pastors Rector en Bisschop, deken Jozef Verdrongen. Verder Hoegaardse bestuursleden Albert Rimanque, Roger Kerrijn, Pros Fourie, Gust Vannerum. Rechts: Ward Lissens. (Foto rb)

Een vraag van de familie Zjef Van Uytsel

In het park in 1975 (foto rb)

Onze bijdrage op Facebook “Hoegaards Erfgoed” over de allereerste Paenhuysfestivals (Paenhuys Park Happening) kreeg een reactie van Sam Van Uytsel, zoon van zanger Zjef Van Uytsel die aan de Stoopkensstraat optrad in 1975.

“We hebben eerder vandaag de foto van mijn vader Zjef Vanuytsel op de Paenhuys Park Happening in 1975 gedeeld op zijn Facebook-pagina. Via deze weg wilde ik u ook vragen of er mogelijk nog andere foto's beschikbaar zijn van dit optreden en misschien ook affiches, etc?
Alvast bedankt.”

Zjef van Uytsel (Mol, 6 juli 1945 – Leuven, 30 december 2015) was kleinkunstenaar en architect, bekend vanwege zijn nummers “De Zotte Morgen”, “Ik weet wel mijn lief” en “Houten kop”. Als architect (ver-) bouwde hij onder andere het gemeentehuis van Hoegaarden.

Herinneringen aan Zjef zijn welkom bij
sam_vanuytsel@yahoo.com

Opnieuw een Mariabeedje in herinnering van ongeval

Door een gift van een bestuurslid Noël Verlaers van onze vereniging verscheen er opnieuw een Mariabeedje in de nis in de muur van de kloostertuin in Klein Overlaar. Het oorspronkelijke beeldje is gestolen. De nis herinnert aan een zwaar verkeersongeval (begin juni 1971) met een vrachtwagen die door de muur reed en daarbij een passant opschepte. De man werd - bij nacht - weggeslingerd en bleef ernstig gehandicapt.

Bij de nis is een QR-code geplaatst. Dat gebeurt ook bij andere kapellen in het domein Mariadal en elders in de gemeente. Die geven basisinformatie bij gebouwen, veldkapellen, boomkapellen, nissen ... Deze opwaardering volgt op de gemeentelijke actie Kapellekesbaan. Te zien (met kwaliteitsfoto's van ons bestuurslid Ann Raymaekers) op <https://kapellekesbaan.be/>.

Muurkapel in Klein Overlaar.

Onze aandacht gaat nu uit naar de Sint-Quirinskapel in Gaat, op de grens Meldert/Sluizen. Daar ook ontbreekt het beeld van de patroon. Alle suggesties voor de vervanging zijn welkom.

Op de fiets vanuit Meldert komt men duizend kapelletjes tegen

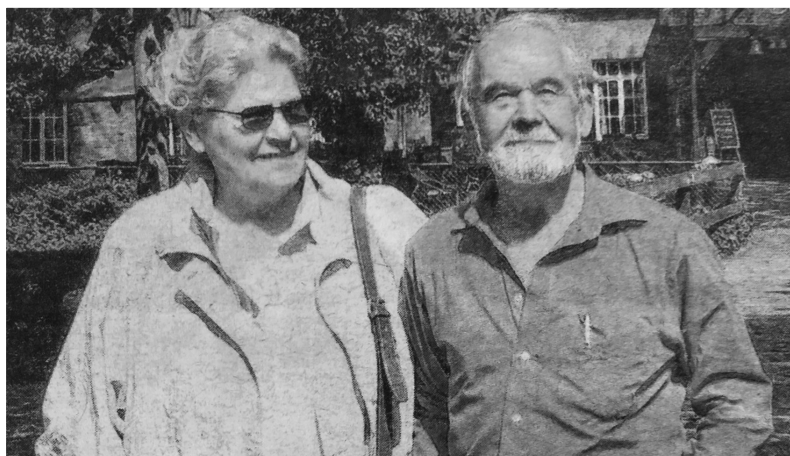

Foto: Dries Clauwaert en Maria Van Heukelom uit Het Nieuwsblad, dinsdag 23 mei 2023.

Parcum en Kadoc lanceerden het platform “Kapelletjes in Vlaanderen”. Kadoc (Vlamingenstraat, Leuven) staat voor Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving. Parcum (in de Parkabij, Heverlee) is het museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur. De basis van dit jongste gemeenschappelijke project is te vinden in Meldert. Dries Clauwaert, beroepsmilitair aan de Paardskerkhofstraat, legde de basis van een nationale inventaris met 15.000 kapellen.

De stille verdienste van Dries Clauwaert, samen met Marieke Van Heukelom, werd uitdrukkelijk erkend. Hun oudere website wordt opgewaardeerd in een boek en een online-platform. Dat bevat momenteel gegevens over meer dan 13.600 kapelletjes, afkomstig uit de inventaris die de vrijwilliger uit Meldert tussen 1998 en 2007 verwezenlijkte. Het platform staat open voor aanvulling. Het brengt de versnipperde kennis over kapelletjes samen.

Over zijn werk verklaarde Dries: “Het idee om een inventaris te maken van de “Kapellen, kapelletjes, grotten, kruisen en andere vormen van Volksdevotie in Vlaanderen” is ontstaan in 1998 toen ik regelmatig met de fiets van Meldert naar Leuven reed en onderweg veertien kapelletjes en nisjes fotografeerde. Ik had de smaak te pakken en einde 1998 had ik 433 kapelletjes van tien gemeenten tussen Leuven en Tienen. Dat gebeurde met de fiets, een stafkaart en een fototoestel. Later reed Marieke Van Heukelom met mij rond in haar VW Polo, door de vijf provincies.”

Het nieuwe platform werkt als een inspiratiegids, bedoeld om lokale organisaties, verenigingen en iedereen met een hart voor kapelletjes, te ondersteunen bij het voortzetten of (her)lanceren van tradities. De gids bevat inspirerende initiatieven en praktische tips. In Hoegaarden gingen daar inventarissen aan vooraf waar ook onze vereniging aan meewerkte: bv de inventaris onder leiding van IGO Leuven, de promotie door Toerisme Hoegaarden (zie onder), de restauraties door vrijwilligers in Outgaarden, Meldert, ... en door de Vlaamse Landmaatschappij (Hoksem).

Parallel met de lancering van het platform verscheen het boek *Kapel gezocht. 15.000 verhalen in beweging*, een uitgave van LannooCampus in samenwerking met PARCUM. Rik Van Puymbroek en Myriam Rispons onderzoeken welke plek kapellen innemen in ons landschap. Het boek bundelt het beste beeldmateriaal. De digitale fotografie stond, zei Clauwaert, voor zijn eerste inventaris nog in haar kinderschoenen.

- Over het project Parcum/Kadoc: <https://kapelletjes.be/page/home>
- Over Dries Clauwaert en Co: <https://www.kapelletjesinvlaanderen.be/html/historiek.html>
- Over Hoegaarden en deelgemeenten: <https://kapellekesbaan.be/> (fotografie Ann Raymaekers)

Nieuwstraat kreeg naam van suikerbaas

Op 14 juli 1946 werd met een omvangrijke plechtigheid de Nieuwstraat omgedoopt in Ernest Ourystraat. Oury was tot 1943 directeur van de suikerfabriek Grand Pont (inclusief La Ghète). Kleinzoon Jean-Marie Lowet-Oury en diens echtgenote Marie-Artémisa Ribeiro leidden de feestelijkheden. Lowet, ook directeur van Grand Pont, werd ereburger van de gemeente.

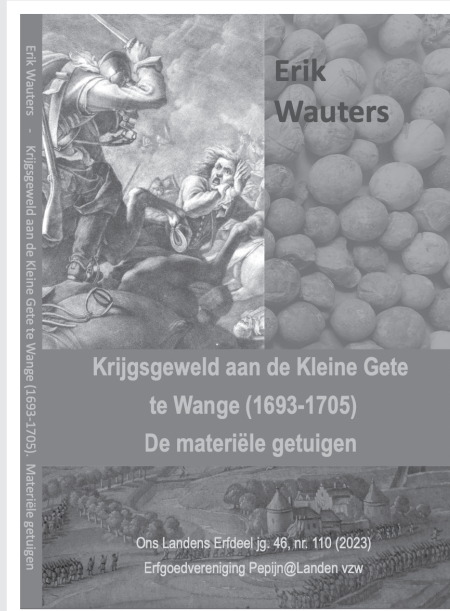

Deze foto's komen uit een aantal fotoalbums van wijlen Hortense Cipers overgedragen aan vzw Hoegaards Erfgoed. Haar foto's tonen het optreden van het echtpaar Lowet, met het gemeentebestuur. Een beeld is geschoten aan het uiteinde van de straat, aan de brug over de Gete, een ander van op het kruispunt met de Doelstraat. Er staat ook volk op de fabriekskoer van La Ghète, halverwege de straat. Aan de Gete klimt een man in de hoogste elektriciteitsmast om er de Belgische vlag in te hangen.

Boek over hertog van Marlborough in onze regio

Erik Wauters publiceerde over de Slag bij Neerwinden (1693) en voegt daar nu een werk aan toe over de gevechten aan de Kleine Gete in Wange, in de daaropvolgende jaren. Daar stonden Europese geallieerden tegenover de Franse troepen van Lodewijk XIV. Op 18 juli 1705 doorbrak de coalitie onder leiding van Marlborough de Brabantse verdedigingslinie van het Frans-Spaanse leger. Wauters bekeek de historische bronnen, maar ook het materiaal dat in de bodem is teruggevonden. De overheid deed, bij de hermeandering van de Kleine Gete in Wange, voor het onderzoek van de loden munitie en het wapentuig een beroep op de expertise van Erik Wauters. Hij bereidt tegen het jaareinde ook een studie voor van de aanwezigheid van de troepen van Marlborough, de hertog zelf en zijn generaals, op het kasteel en in de omgeving in Meldert gedurende twee weken in 1707. Integraal te lezen in de eerstvolgende jaargang van ons blad "Alpaidis".

Het boek over de Kleine Gete is te bekomen tegen 20euro (verzending inbegrepen) op rekening
BE10-0010-3670-7304 van Erfgoedvereniging Pepijn@Landen vzw,
Molenbergstraat 4, 3400 Landen. Vermelding: ole110

Erelid Arnold Creten (1935-2023) overleden

Op 10 juli 2023 overleed ons erelid Arnold Creten, echtgenoot van Lily Pirar, gekend als "denker, doener, dromer" ... Hij is de vader van Johan, Jacinta en Ingrid Creten. In 2012 vierden ze hun gouden bruiloft, in de sporthal. Arnold hadden we eerder leren kennen als "gids" in het keramiekatelier van Johan in het voormalig slachthuis aan de Slachthuisstraat. Adieu, aan deze minnaar der kunsten.

Alle Hoegaardse actua op nieuwe website

Christian Hennuy (1954) lanceert de nieuwssite <https://degazetvanhoegaarden.be/>. Daarop verschijnen dagelijks berichten over de lokale actualiteit. Ook de eerdere jaarverslagen "Kroniek van Hoegaarden (enz)" worden daar in opgenomen. Hennuy voegt er ook wekelijkse taaltips (in het dialect) aan toe. De site is een antwoord op het wegvallen van compleet verzorgde nieuwssites voor plattelandsgemeenten bij de grote mediabedrijven.

Hennuy publiceerde ook al de geschiedenis van jeugdhuis De Klup en een lexicon voor Hoegaards dialect. Hij is licentiaat in de Romaanse filologie, stond aldus in het onderwijs in Hasselt, maar combineerde die taak steeds met verslaggeving voor print- en digitale media, beginnend bij Het Laatste Nieuws.

Reacties

Auteur Jozef Vandervelpen besloot zijn “Geschiedenis van Hoegaarden” (in 1959) met de vaak geciteerde slogan: “Er is maar één Hoegaarden”. Niet waar, zegt de facebookgroep Chemins des Terrils. Die vraagt aandacht voor het hergebruik van terrils van steenkoolmijnen (tot 1964) nabij Charleroi. In Fontaine l’Evêque liggen de terrils van Petria, Calvaire en Hougaerde. Nu natuurgebieden.

“De terril van mijnexploitatie nr. 3 Hougaerde-Beaulieusart (246 m.) ligt niet ver van het bos de Hougaerde (Leernes). Hij paalt aan de N54 en aan de N59. Met zijn verschillende kegels is hij een voorbeeld van de vingervormige terril. Hij is nu volledig begroeid. Vanop de veldweg, die opklimt tot 195 meter, ziet men de andere terrils aan de Samber. Verschillende terrils liggen op de GR12, een van de Grote Routepaden.”

“Hougaerde is er bekend als plaatsnaam. De kaart van Ferraris (1777) vermeldt Hougard, de kaart van Vandermaelen (1850) schrijft Hougarde. Heden ten dage, draagt een straat naast de terril de naam Hougaerde. Dat zou voortkomen van de Germaanse naam persoonsnaam Hugward, dus een eigendom of landgoed van die familie. Aldus de “Dictionnaire des noms de lieux en Wallonie et à Bruxelles”, JJ.Jespers (2005).”

In ons nummer van mei 2023 wezen we op een studie over het Arendsnest en de Houtmarkt, aan het “Raymond Lemaire International Centre for Conservation” aan de KULeuven. Het document (in het Frans) was ons ter beschikking gesteld door Anne-Marie Huon-Peeters. Het droeg geen auteursnaam. Op ons verzoek preciseert Ann Schram, verbonden aan het centrum, dat het werk “La ferme de Arendsnest”, uit 1993, van de hand is van Caroline Vandeghehuchte, Simone Ricca en Al Hassan. De drie blijken sindsdien internationaal naam te hebben gemaakt.

Caroline Vandeghehuchte studeerde Archeologie en Monumentenzorg aan de KULeuven. In 1996 besloot ze haar opleiding aan The Bournemouth University in Engeland. Ze was stadsarcheologe in Tongeren tot 1998 en bezit nu haar eigen Studiebureau Monumentenzorg bvba.

Simone Ricca gradueerde in de architectuur in Turijn, studeerde nadien in Leuven en in Exeter. Hij werkte in het Midden-Oosten, Parijs en laatst in Shanghai. Hij is Unesco-expert in Afrika, Azië en Europa en werkte onder andere voor ICCROM, Aga Khan Trust for Culture, World Bank.

Nada Al Hassan is cultureel adviseur bij Unesco, actief in Europa, Afrika en Arabische landen. In Bethlehem was ze verantwoordelijk voor de erfgoedbewaring, in Syrië leidde ze een programma voor cultureel toerisme en in Ethiopië stond ze in voor het Aksum Obelisk Reinstallation Project. In Tunis leidde ze het Unesco-bureau voor de Maghreb.

Retouradres
Billen Raymond
Kalverstraat 24
3320 HOEGAARDEN

Driemaandelijks tijdschrift P802006
Afgiftekantoor 9550 HERZELE
augustus, september, oktober 2023

HET LIDGELD BEDRAAGT 20 EURO/JAARGANG

Wie minimum 50 euro stort wordt steunend lid, met vermelding in ons tijdschrift

Rekeningnummer vzw Hoegaards Erfgoed:
BE23 3630 8110 6891 BIC begunstigde: BBRUBEBB

BEZOEK ONS OOK OP FACEBOOK

WEBSITE: www.hoegaardserfgoed.be

INLICHTINGEN: hoegaardserfgoed@gmail.com

Inhoud Alpaidis 2023: augustus, september, oktober.

1. Uitnodiging Open Monumentendag 2023
2. Ten geleide
3. Prins Kardinaalhoeve en donjon: met ridders en boerenpaarden
4. Ooit kasteelhoeve, vredegerecht, café, bank
- 5-11. Toneel in Hoegaarden: zonder reprises (*Raymond Billen*)
12. Bekende Hoegaardiers op Facebook
- 13-14. Het Schip verdient een veilige haven (*Celine Lecouturier*)
15. Oude begraafplaats van Hoksem wordt blootgelegd
- 16-17. Meldert en de ruilverkaveling: valse start in 1958
- 18-19. Vliegtuigwrakken als bouw materiaal (*Rik Cipers, Noël Verlaers*)
- 20-21. België nam geen vrede met Jubelpark. Het zou een Jubelstad worden (*Raymond Billen*)
22. Beeld van Sint-Jozef gered (*Marina Gelaude*)
23. Een vraag van de familie Zjef Van Uytsel / Beeldje van O.-L.-Vrouw teruggeplaatst
24. Per fiets vanuit Meldert kom je duizend kapellen tegen
25. Foto's: Inwijding van de Ernest Ourystraat (*verzameling Hortense Cipers*)
26. Nieuwe publicaties
27. Reacties
28. Inhoud

Met dank aan onze steunende leden:

Ereleden (100 euro)

Mr en Mevr Branson-Collin

Mr en Mevr Creten(†)-Pirar

Steunende leden (50 euro)

Dodion Maurice

Van Parijs-Goris Elisabeth

Janssens (OPS Moja) Monica

Kinnaer Nestor

Klooster Mariadal Zusters Vereniging H. Hart

Laloup-Vandersmissen Ivan

Landsheere-Lefevre Marleen

Marchal Nicole

Michel Chris (Het Paradijs)

Sevenants-Dumoulin Daniel

Stienlet Georges

Taverniers Jean-Pierre

Tibo Consult Immo Tibo

Van der Bruggen Bart

Vandervelpen-Horion

Vanhulst-Herbots Arthur

Wauters Alfred